

Janez Škrlec – prejemnik štirih priznanj za povezovanje gospodarstva in znanosti v letu 2016

Janez TUŠEK

V uredništvu revije Ventil smo izjemno veseli in ponosni, da je naš sodelavec g. Janez Škrlec, dolgoletni predsednik Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, v letu 2016 od najprestižnejših raziskovalnih in izobraževalnih inštitucij v Sloveniji prejel kar štiri imenitna priznanja. V uredništvu smo prepričani, da so priznanja prišla v prave roke. G. Janez Škrlec si izjemno požrtvovalno prizadeva za izboljšanje sodelovanja med znanstvenoraziskovalnimi inštitucijami in gospodarstvom. Ob tej priliki smo g. Škrlecu postavili nekaj vprašanj, da naši bralci še bolj spoznajo njegovo delo v preteklosti in sedanjosti.

Svečana listino Univerze v Mariboru je bila podeljena Janez Škrlecu, 27. Januarja 2016 v prostorih Univerze v Mariboru. Priznanje je bilo podeljeno za izjemno pomoč pri razvoju študijskih programov in za uspešno povezovanje akademske in znanstvene sfere z gospodarstvom ter za prenos novih tehnologij. Priznanje je Janez Škrlecu izročil rektor prof. dr. Igor Tičar.

Ventil: Spoštovani g. Škrlec, prav neverjetno in seveda izredno pohvalno je, da so vam bila v enem letu podeljena kar štiri prestižna priznanja. Priznanje ste dobili od dveh naših največjih, najpomembnejših in najodmevnejših raziskovalnih ustanov, kot sta Institut Jožef Stefan in Kemijski inštitut v Ljubljani, ter od dveh najvišjih pedagoških ustanov v državi: to je od Univerze v Mariboru in Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Če smo čisto natančni, ste od Instituta Jožef Stefan prejeli častno listino, od Kemijskega inštituta posebno priznanje, od Univerze v Mariboru slavnostno listino

in od Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani fakultetno priznanje. G. Škrlec, vsi, ki vas poznajo, nismo presenečeni in vemo, da so ta priznanja prišla v prave roke. Pa vseeno: je bilo to za vas pričakovano ali ste bili presenečeni?

J. Škrlec: Res sem bil presenečen, da so mi tako ugledne inštitucije v letu 2016 podelile prestižna priznanja, tega v bistvu nisem pričakoval. Čeprav sem vrsto let zelo aktiven na področju povezovanja znanosti in gospodarstva, je prejem teh priznanj zame osebno nagrada za moje življenjsko delo in dosedanji

trud. Sem pa v preteklosti prejel številna priznanja drugih inštitucij, največ v okviru sejemske predstavitve in strokovnih dogodkov.

Ventil: Prav gotovo je s temi priznanji nagrajeno vaše izredno požrtvovalno delo na številnih področjih z namenom prenosa znanja v industrijo in povezovanja ter sodelovanja med raziskovalnimi, razvojnimi in pedagoškimi inštitucijami in gospodarstvom. Prosim vas za kratek opis tega povezovanja. Mi, ki delamo v najvišjih pedagoških inštitucijah v državi, pogosto obtožujemo gospodarstvo, da je v naših podjetjih pre-

Kemijski inštitut v Ljubljani je dne 9. Junija 2016 podelil Janezcu Škrlecu posebno priznanje, za zasluge in neprecenljiv prispevek pri predstavitvah Kemijskega inštituta na sejmih, konferencah in drugih strokovnih dogodkih, ter o poročanju o številnih odkritjih, prebojnih raziskovalnih uspehih Kemijskega inštituta. Priznanje je Janez Škrlecu ob 70 letnici Kemijskega inštituta, podelil direktor, prof. dr. Gregor Anderluh.

malo posluha za sodelovanje. Kako vi razmišljate o tem? Kje so največje ovire za še plodovitejše sodelovanje med prej omenjenimi inštitucijami?

J. Škrlec: S povezovanjem gospodarstva in znanosti ter izobraževalnih inštitucij sem začel pred približno 15 leti še v okviru vodenja sekcije elektronikov in mehatronikov in pred 11 leti z ustanovitvijo Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, ki sem ga vodil celih 10 let. Zdaj delo nadaljujem v okviru Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, katerega član sem, in v okviru svoje razvojnoraziskovalne dejavnosti. Povezovanje gospodarstva in znanosti in izobraževalne sfere je v Sloveniji izjemno zapleten proces. Da je sodelovanja bistveno premalo, so vzroki tako v gospodarstvu kot v akademsko-znanstveni sferi. Je pa po mojem mnenju celo več ovir v gospodarstvu. Uspešnost povezovanja in prenos znanja pa sta v veliki meri odvisna tudi od posameznikov, ki se žrtvujejo za tovrstne aktivnosti. Zagotovo pa so ovire za uspešnejše sodelovanje in povezovanje tudi v resornih ministrstvih in direktoratih. Nekatere stvari bi morale biti tudi bolj sistemsko urejene, a žal niso. Preveč je pri nas nekih napisanih strategij, ki pa se žal v praksi ne izvajajo ali pa se izjemno slabo.

Ventil: *Prepričan sem, da poznate stanje sodelovanja med raziskovalno sfero in gospodarstvom v drugih najbolj industrijsko razvitih državah. V čem se bistveno razlikuje od našega slovenskega stanja na tem področju?*

J. Škrlec: Ja, je velika razlika, če primerjamo sodelovanje pri nas v Sloveniji ali v visoko razvitih državah. Tam se vsem zdi povsem normalno in logično, da je potrebno aktivno sodelovati in se med seboj povezovati. Tam se vsi še kako zavedajo, da je potrebno znanje ustrezno prenesti v industrijo in gospodarstvo in da se morajo inovacije odražati tako v izdelkih kot storitvah z visoko dodano vrednostjo. V tujini je tudi izobraževalni sistem bolj naravnana na potrebe gospodarstva in boljše zaposljivost kadra. Pri nas mnogi povezovanje akademsko-znanstvene sfere in gospodarstva razumejo kot neke vrste prisilo. Zato bo potrebno več storiti v smeri povezovanja že v šolah, torej v času, ko se mladi še odločajo za poklice in svojo življenjsko pot.

Ventil: *Slovenska industrija je v zadnjih letih naredila velik korak naprej pri bruto dodani vrednosti na zaposlenega. Toda še vedno imamo odločno premalo industrijskih produktov z višjo dodano vrednostjo,*

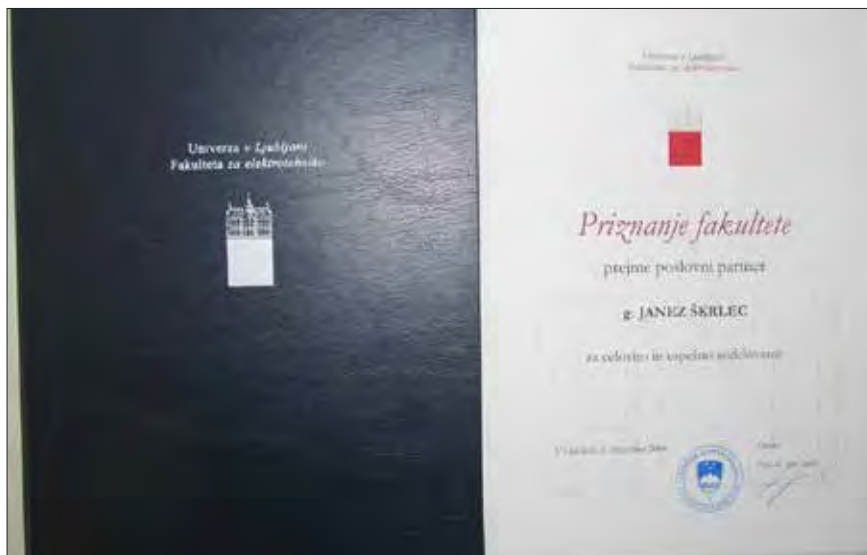
Institut Jožef Stefan je 20. Oktobra 2016 podelil Častno listino, Janez Škrlecu, članu Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Priznanje je bilo podeljeno na podlagi Sklepa Znanstvenega sveta IJS, za sodelovanje pri prenosu znanstvenih in tehnoloških dosežkov ter znanj, ustvarjenih na inštitutu v družbeno in gospodarsko zaledje doma in v tujini. Priznanje sta na Institutu Jožef Stefan Janez Škrlecu podelila, direktor prof. dr. Jadran Lenarčič in predsednik Znanstvenega sveta Instituta Jožef Stefan, prof. dr. Dragan Mihailović.

ki bi bili konkurenčni na svetovnem trgu. Kaj bi morala tu narediti država oziroma državne ustanove in kaj podjetja, da bi se situacija izboljšala?

J. Škrlec: Res se stanje v industriji in nasploh v gospodarstvu izboljšuje, mislim pa, da še ni razlogov za prevelik optimizem. Pri nas je velik problem v tem, da veliko visokotehnoloških inovacij nikoli ne pride do prototipa ali izdelka. Največkrat nam manjka uspešen prenos inovacije tako v industrijo kot v podjetništvo. Gospodarstvo se premalokrat obrne na inštitute za pomoč pri razvoju visokotehnoloških izdelkov. Država pa premalo vlaga v procese aktivnega prenosa znanj in inovacij na poti do novih izdelkov in storitev. Veliko se sicer piše in tudi govori o tem, kako država in pristojna ministrstva vse podpirajo, vendar v praksi največkrat ni tako. Največji problem pa je še vedno pri povezovanju malih in mikro podjetij z razvojnoraziskovalnimi inštitucijami. Več bi morale napraviti v tej smeri tudi razne zbornice, tehnološka združenja in centri ter pisarne za prenos tehnologij. Predvsem morajo razvojnoraziskovalne in izobraževalne inštitucije poznati prave potrebe gospodarstva, tudi njihovo tehnološko raven, globalno vključenost in drugo. Naše lanskoletno Stičišče znanosti in gospodarstva je bilo kot projekt MIZŠ izjemno uspešno in prav na tem sejamskem dogodku smo se lahko prepričali, da je možno še boljše sodelovanje, če se partnerji med seboj poznajo in če se aktualne inovacije na razumljiv način približajo industriji in gospodarstvu.

Ventil: Številni uspešni podjetniki se pritožujejo, da so podjetja preveč obdavčena, da je raziskovalno osebje pri nas predrago in da je za vlaganje v raziskave in inovacije po naši zakonodaji premalo olajšav. Kaj vi menite o državni politiki glede olajšav za raziskave in glede subvencioniranja raziskovalnega, razvojnega in inovativnega dela v podjetjih?

J. Škrlec: Mislim, da je ta kritika delno upravičena in da ima država še veliko možnosti, da naredi poslovno okolje bolj prijazno. Stanje

Dne 6. decembra 2016, je Fakulteta za elektrotehniko, Univerze v Ljubljani podelila Janez Škrlecu posebno priznanje za celovito in uspešno sodelovanje. Priznanje je ob Dnevu Univerze v Ljubljani, 6. decembra 2016, podelil dekan, prof. dr. Igor Papič. Priznanje se v obrazložitvi podeljuje za uspešno povezovanje, skupne strokovne dogodke, za področje razvoja, raziskav, izobraževanja, ter prenosa znanj, novih tehnologij ter dosežkov v gospodarstvo.

pri nas pa vseeno ni alarmantno, saj so obdavčitve precej podobne drugim, nam primerljivim državam. Zagotovo pa so vedno še možnosti za izboljšanje. Pri nas je bilo v preteklosti predvsem v gospodarstvu precej zmede in nejasnosti okrog tega, kaj vse naj se šteje za vlaganje v razvoj in raziskave. Kljub vsemu pa mislim, da se bodo stvari pri nas počasi le uredile. Bolj me skrbi, da se v Sloveniji ne izvaja RISS – Razvojnoinovacijska strategija Slovenije. Mogoče pa se bodo v prihodnjih letih stvari uredile, ko bomo imeli zakon o razvojnoraziskovalni in o inovacijski dejavnosti. Sem pa zagovornik tega, da se ustrezno subvencionirajo tudi razvojnoraziskovalne aktivnosti v podjetjih, še zlasti takšnih, ki so inovativna in razvojno naravnana ter usmerjena tudi v izvoz tako izdelkov kot storitev. Tudi Strategija pametne specializacije lahko zelo pozitivno vpliva na gospodarski razvoj, če se bo seveda ustrezno uresničevala.

Ventil: Po dostopnih anketnih podatkih je 52 odstotkov slovenskih podjetij v letu 2014 namenilo za raziskave in razvoj le 3 ali manj odstotkov prihodkov. Dobra petina (21 odstotkov) je namenila od 5 do 10 odstotkov, 26 odstotkov pa manj kot

10 odstotkov. Dobra desetina podjetij je vložila več kot 10 odstotkov. To je manj od povprečja vseh držav, ki so sodelovale v anketi. Kaj bi se tu moralo spremeniti, da bi dosegli vsaj evropsko povprečje?

J. Škrlec: Sam sem, odkrito povedano, velikokrat skeptičen do teh anket. Nisem čisto prepričan, da so ankete res odraz dejanskega stanja. Slovenija je po mnogih kazalnikih v evropskem povprečju. Zdi se mi, da so včasih podatki, pridobljeni z anketami in statistiko, precej zavajajoči. Sam sem velikokrat zasledil precejšnja neskladja z zbranimi podatki. Če primerjam podatke, ki jih podjetja in razne inštitucije navajajo kot relevantne podatke za prijave na razne razpise, smo celo boljši, kot si upamo priznati. Seveda pa je prav, da Slovenija stremi k temu, da bomo vedno boljši in nadpovprečni v EU.

Ventil: G. Škrlec, iskrene čestitke za vsa priznanja. Želimo vam, da nadaljevali vaše delo s tako vnemo, veseljem in uspehom. Hvala lepa za sodelovanje z revijo Ventil in seveda za vaše odgovore.

Prof. dr. Janez Tušek
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za
strojništvo